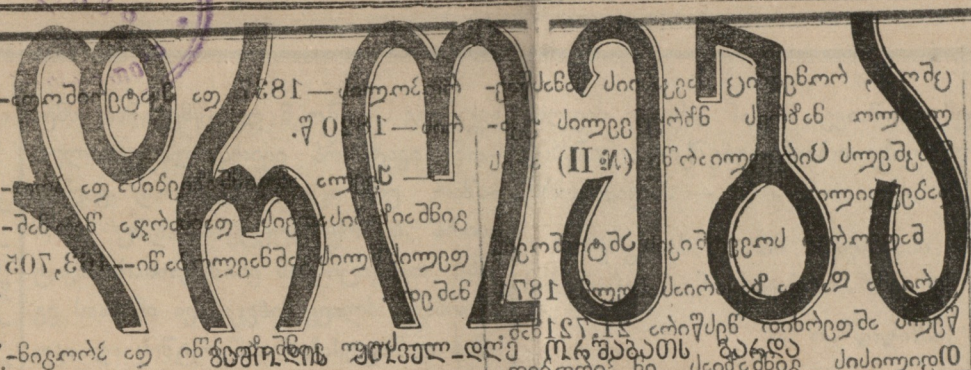

გადაცემა

უხსნი განსხვავებისა

გადაცემის პირობები... მანუალის... გვარამია...

გადაცემის პირობები... მანუალის... გვარამია...

უხსნი განსხვავებისა... უხსნი განსხვავებისა...

„დროება“ - ივერიის

ალბომი

მოძახალ 1881 წლის განმავლობაში „დროება“-ივერიის რედაქცია თავის წლიურ (შეთვლი წლის) ხელის-მომწერლებს უხსნოდა დაურთიებს მხატვრობის ალბომს, რომელსაც უხსნავდლოდ გვიხატავს ჩვენი ახალგაზრდა ნიჭიერი მხატვარი ალექსანდრე ბერიძე.

მხატვრობა და ტექსტი ალბომისა დაბეჭდილი იქნება იტალიაში თვითონ ბერიძის შედამხედველობითა და ხელმძღვანელობით.

ალბომში იქნება შემდეგი სურათები:

- 1. შამალ-ფელოფალი, 2. პრეკლე მყემე, 3. შოთა რუსთაველი, 4. ალექსანდრე შავჭავჭავაძე, 5. მარი ბროსე, 6. მარი სურათი „მეფეების-ტყაოსნი-დამ“, 7. მცხეთის მონასტერი, 8. ბელათის მონასტერი, 9. შულის-სიხის ნანგრევები, 10. პიონაშები, 11. ჩვენი ხალხის ტიპები და სხვ.

ბაჟი უნდა შეიქმნას შაბათს... ფურთხე 20 კაზ. გადასახადი სავაჭრო დოკუმენტებისა და მოწმობისა: 1 პირველი გილდიის მოწმობაზედა - 135 მან. მეორე გილდიისა - 5-დამ 35 მანეთამდინ. პირველი რიგების მოწმობაზედა: 1 კლასისა - 10 მან. ვადა სავაჭრო მოწმობის აღებისათვის დადებულია 1 თებერვალი. საქონლის დაწვობისათვის და მოკერის შეხობაში 1 თვეშია და ერთი თვეშია გადასახადი გაჭრებს.

კატარაშრლი, 18 დეკ. მასკოვის სამსახურებელა მარხის მწრუწრეა და გრადი განხისციან დახიშნულია.

გაზ. „გოდოსში“ დაბეჭდილია: მოლაშტარება ჩინეთსა და რუსეთს შუა კარგათ მიდის ჩინეთი ვაჭრებს სდებენ, რომ რუსეთის ვაჭრებს მთელს ჩინეთის იმპერიაში თავისუფლად ვაჭრობის უფლება ექმნესო. ამბობენ, ანაგრის დამსახურს მორატების პირობას რუსეთსა და ჩინეთს შუა ხელ-მოწვერაღი იქნებაო.

დუბანი; 18 დეკემბ. ბოკრებმა ქალაქი ნურბი აიღეს და განს შემართტვეს წარბები კრიუკურის ნახსადგურს.

კატარაშრლი, 18 დეკ. დღეს მოვიდა აქ ავსტრიის ელჩი გრაფი კალნარი.

სოფია, 18 დეკემბ. წახოვი გამოვიდა სამინისტროდამ; სდაბეკოვი დანიშნა შინაგან საქმეთა მინისტრად, სანათოვი - განათლების მინისტრად.

სტამბოლი, 18 დეკ. ფინანსის სამინისტროს ბრძანება მოჰყვინდა, რომ

— მხ ღმერთო, რა ცუდი რამა ხარ!! შევლავრზე მე უნდა ეიზრუ-ნო?! არ იცი, როგორ უნდა გაჩე-რო? და დღე ტანისამოსზე ფეხი, როცა ჯვრისკენ წასვლა დააპიროს და მორჩა-მორსენა... შთუოდ და დღე, თორემ არ დამენახო!

— ბარგი, ჩემო ლიზა! სხვირზედაც დავადგამ ფეხს, ოლონდ შენ კი ნუ გამიჯავრდება.

სობროში წირვა სდგს. მთელი ჩინოვნიკობა აქ არის. მოვიდა ქალაქის თავი თავის მეუღლით და გაჩერდა მარცხენა კლიროსთან. შემოვიდა სულით თავის მეუღლით და გაჩერდა მარჯვენა კლიროსთან. ხანდისხან ცოლები გაჯავრებულის, მრისხანე თვლებით გადახედებდნენ ერთმანეთს. წირვა გათავდა. ხორგსანი წაიწია ჯვრისკენ, მაგრამ რალაც უბედურებამ

— იმედი რითინგობა... ქართლში... მხატვრობის... მხატვრობის...

კიდევ ჩილოქსერაზე

კითხვასი, 19 დეკემბერს. ჩილოქსერა ისეთი რამ დამაზარა-ლებელი ჰქონია ვაზისათვის, იმის ჩვენში გაჩენას ისეთი დამლუველი ზედმოქმედება ექნება ჩვენის ეკონომიურ მდგომარეობისა, რომ მკითხველი იმე-ღია, მოგვეტყვებს, თუ ამ საგანზე ხშირად ვილაპარაკებთ ჩვენს გაზეთში.

მც-და-ხუთი წელიწადი მეტია, რაც პირველად „ნაცარი“, ანუ, როგორც მეცნიერები ეძახიან „ოლიდიუმი“-სოკო გაუჩნდა ჩვენს ვაზს. მას აქეთ, მართალია, ის აფუჭებს ჩვენს ყურძენს; მაგრამ, როგორც ჰხედავთ, ჩვენი ვაზი ჯერ დღეს კიდევ ცოცხალია და თითქმის უვნებელი, რადგან ნაცარი აფუჭებს მართო ყურძენს და არა ვაზს.

ჩილოქსერა კი იმითია საშინელი და დამაზარალებელი, რომ ის ვაზის ფესვებს ეტანება, ახმობს იმით და ამის წყალობით, სამ-ოთხ წლის განმავლობაში მთელ ვენახს ანადგურებს.

ამას გარდა „ნაცრის“ წინააღმდეგ საშუალება მონახეს მეროპის მეცნიერებმა, მაგრამ ჩილოქსერას კი არა ემეველება—რა: რაკი ერთხელ გაუჩნდა ვენახს, ეს ვენახი უნდა აიჭრას, დი-

შეაჩერა და ვერას გზით ველარ წადგა წინ ფეხი. ლიზა კი წელ-წელი არ ხეინად მიდიოდა ჯვრისკენ და დაუპირდაპირდა თუ არა ხორგსანს, ერთი საშინელი საზიზღარი სახით გადახედა მას და ჩილაპარაკა კიდევ: — ყველა ოხერი წინ მიიწევეს, და კიდევ ემთხვია ჯვარს.

რა ნაირად გადაირია ხორგსანი!?! მიხედა უკან, — დვას სულია გაფთორებული და კანკალეძს. როდესაც იმან ფეხით ვერ დაიჭირა ხორგსანის კაბა და ის-ის იყო, ერთი წამიც რომ დასკლოდა, ის ჯვარს ემთხვეოდა, ამ დროს ორივე ხელებით დაეჭიდა ხორგსანის კაბას და ისე გააჩერა.

ამ ნაირად ლიზამ აჯობა ხორგსანს და მთელს ქალაქს მოფინა ხმ-, რომ იმან ხორგსანს აჯობა და კიდევ ბევრ-ჯერ აჯობებს...

ჩიანად მოისახსნე მეტი ღონის-ძიება არა არის-რა.

ინგნონ ილპდს ამიტომაც განსაკუთრებული სიფრთხილე გვიმართებს ჩრდილოქსერაზე. შემოღობულნი ვქვენსაში. მცოდნე კაცებმა გამოჩვენ, რადგან ჩვენს ლოქსერის ქიას ათ-თხუთმეტე ვერსზე წამოიღებს ქარიო და ამ ნაირად შეიძლება მოშორებულ ვენახში გავრცელდესო. მაშასადამე თავისით მეროპი-დამ ჩვენს ქვეყანაში ის ვერასოდეს ვერ გარდმოვა. მაგრამ ადამიანს შეუძლიან იმის გადმოტანა (თესლით ანუ უფროთო ქია) მეროპიდან კი არა ამერიკიდანაც (პირველად მეროპაში ამერიკიდან გადმოიტანეს ჩილოქსერა). ამიტომაც განსაკუთრებული ყურადღება იმაზედ უნდა იყოს ამ თავითვე მიქცეული, რომ ვაზის ნერგები და საზოგადოთ ხეხილები არავენ არ მოიტანოს მეროპიდან და პირიმიდამ ჩვენს ქვეყანაში, რადგან ამ ნერგებსა და ხეხილებს შეიძლება ჩილოქსერის კვერცხები ან თვითონ უფროთო ჩილოქსერა გადმოჰყვეს.

ჩვენ გვითხრეს, რომ ამ მოკლე ხანში ვილაცაებს ჩამოუტანიათ თვით-ლისში პირიმიდამ ვაზის ნერგები; ამბობენ აგრეთვე, რომ საფრანგეთი-დამაც ჩამოჰქონდათ ხშირად ნერგე-ბიო. ჩვენის აზრით, ძაგასიის სა-მეურნეო საზოგადოებამ ყველაზე პირ-ველად ამ გარემოებას უნდა მიაქციოს თავის უმთავრესი ყურადღება; თუკ მართალია ეს ამბავი, იმის პირ-და-პირი მოვალეობაა, კარგათ გაჩხრიკოს, გამოიკვლიოს ის მოტანილი ვაზის ნერგები და თუ ჩილოქსერიანი აღმოჩნდა, მთავრობის წინაშე იშუა-

ამის შემდეგ ისინი კიდევ უარესად გადაეკიდნენ ერთმანეთს და უშეგრობი სიტყვებით ილანძღებოდნენ.

ღმერთო ჩემო! რა ნაირად აბრძევებს კაცს გაჯავრება! მე კი აღტაცებაში მოვდიოდი იმ განათლებისგან, რომელმაც ვერე წინ წასწია ვე ჩვენი ნი ქალაქი... ლიზა! ხორგსანი! და შეიქრით, შევიკავთ თავი! რას ჩილი-ღმერთო! რას იტყვიან სხვა უეხდის ახნაურები ამ ჩვენს უეზღზე!

ამასობაში გათენდა შობაც, რომელმაც გაიარა ძრიელ ჩუმათ. 29 დეკემბერს ჰქონდა ბალი საქონ-ლაქის თავს. შევლანი იყენენ მოწვეულნი, გარდა სულიის ოჯახობისა მთელი ქალაქი წინადვე აღტაცებულნი მოდიოდა ამ ბალისაგან. მალე და-იარებოდნენ მალაზიებში და ყიდუ-ლობდენ სხვა-და-სხვა რამეებს.

მდგომლოს, რომ ახლავე დასწავს ეს ვაზები.

ნათქვამია: ერთი ქეციანი ძალი ორმოცს სხვას გაქეციანებსო. თუ ანდაზის ახდენა არ გინდა, ახლავე დიდი თადარიგი, დიდი გაფრთხილება გეშარტებს, თორემ მერე ყოველი შრომა და სიფრთხილე ამაოდ ჩაგვივლის.

ახალი ამბები

ჩვენ შევუტყვევეთ, რომ უმაღლეს მთავრობას დაუმტკიცებია „ქართულ დრამატიულ საზოგადოების“ წესდების პროექტი, რომელიც, შარშან იყო წარდგენილი რამდენიმე პირისაგან. ამ მოკლე ხანში ჩვენს გაზეთში დავბეჭდევთ, სულ თუ არა შემოკლებით მაინც უმთავრეს მუხლებს ამ წესდებისას.

* *

პი როგორ მოქმედებს ვაზის მტერი ფილოქსერა: პირველ წელიწადს, გაჩენისა-თანავე, ის ფესვებს მივარდება, მერმე ღერებს, ფოთლებს და მტვენებსაც. მაისის გასულს ან ივნისში და უფრო ხშირად ივლისში და აგვისტოში, ზევით ფესვებზედ რომ კარვით დააკვირდეს კაცმა, შენიშნავს მობერილებს და ამ ამობერილებზე რაღაც მოყვითალო წერტილებს, რომლებიც მიკროსკოპით რომ გასინჯო, დაინახავს სულიერს, რომელსაც აქვს ექვსი ფეხი და თავზედ ორი ბეწვი უღვაში, ჯიანჭველისებრ.

მეორე წელიწადს ვაზი კიდევ უძლებს და სცოცხლობს.

მესამეს კი ფოთლები აკლდება და უყვითლდება, პატარა ფესვებიც თან-და-თან ხმება და სცივია.

მეოთხე წელიწადს მთელი ვაზიც ხმება. ფილოქსერა კი ამის შემდეგ სხვა ცოცხალ ვაზზედ გარდადის და იმასაც ამ დღეს აყენებს.

* *

მოგვყავს რამდენიმე საინტერესო

ცნობა, რომელიც ძველ საზღაპრო-ლებლო მაზრის მზრუნველის უკანასკნელს სირკულიარში (№ II) არის დაბეჭდილი:

ნადვორნი სოვეტნიკის ანტონოვის ქერივმა ღარია ზაქარაისასულმა 1871 წელს ანდერძით შესწირა 21,721 მან. ოფილისის გიმნაზიას იმ პირობით, რომ ამ ფულის სარგებლობით წელიწადში ხუთი ყმაწვილი გაიზარდოს გიმნაზიის პანსიონში (თითო ყმაწვილს სტიპენდია 250 მან.) სტიპენდიატების არჩევა ანდერძით მინდობილი აქვს ღენ-მაიორის შურავსკის ქერივს, ამის სიკვდილის შემდეგ კი ეს უფლება გადადის ოფილისის თავად-აზნაურთა წინამძღოლზე. სტიპენდიატები უნდა იყვნენ უმცირესად ქართველ ღარიბ თავადისა ანუ აზნაურის შვილები.

— წელს ოფილისის გიმნაზიაში შესვლის სურვილი გამოუტყობდებოდა სულ 248 ყმაწვილს; თუ ევზამენების დაუჭერლობისა და თუ სხვა მიზეზის გამო, ვერ მიუღიათ 103 ყმაწვილი, მიუღიათ—145. ქუთაისის გიმნაზიაში 164 თხოვნა შეუტანიათ; ამ რიცხვი-დამ 102 მიუღიათ და 62 ყმაწვილისათვის უარი უთქვამთ.

მთ. საქალბო გიმნაზიაში 221 ქალისაგან შემოსულთა თხოვნა, მიუღიათ 185. ქუთაისის საქალბო გიმნაზიაში 53 ქალიდან 42 დაეკმაყოფილებიან თხოვნა.

— ოფილისის სავაჭო გიმნაზიაში ყველა კლასებში ითვლება სულ 706 მოსწავლე, ქუთაისის გიმნაზიაში—514 მთ. პროგიმნაზიაში—318, ქუთაისში—173.

საქალბო გიმნაზიებში: ოფილისის—672 მაგირდი, ქუთაისის—241.

— შარშან მთელ ძველსა აქეთა და იქითა მხარეში ითვლებოდა: 4 სავაჭო-გიმნაზია, 5 ოთხ-კლასიანი პროგიმნაზია, 1 ექვს კლასიანი პროგიმნ.

— მთ. გიმნაზია დაარსებულია 1830 წელს ქუთაისის—1850 წ., სტავ-

როპოლის—1837 და ქატერინოპოლისის—1820 წ.

— შევლა ამ გიმნაზიებისა და პროგიმნაზიებისათვის დაიხარჯა შარშანდელის წლის განმავლობაში—463,705 მანეთი.

— სულ გიმნაზიებში და პროგიმნაზიებში 1 იანვარს ამ 1880 წ. ითვლებოდა 3219 მაგირდი. ასს მაგირდში ითვლებოდა: 49 რუსი, 18 ქართველი (მეგრელები და იმერლებია ამათში მართო ნაანგარიშევი), 21 სომეხი. 2 თათარი, 4 მთიული და 5 სხვა გვარტომის ხალხი.

* *

დაბა ხონიღამ გვწერენ, რომ ერთ იქაურ მცხოვრებს ერთს იქაურისავე ამ გავლილ ომიანობის დროს სხვადა-სხვა მანქანებით გამდიდრებულის პირისაგან უსესხებია ამას წინათ 400 მან., რომლიდანაც 200 უკვე მიუცია. მაგრამ, რადგან თამასუქი არ გამოუცვლია, ამის გამო მოვალე ახლა ისევ სულ 400 მანეთს ედავებო. მთელმა ხონმა იცის, რომ ეს 200 მან. გარდახდილი აქვს, მაგრამ სასამართლო ამას არ მიიღებს მხედველობაში.

შერილი რედაქტორთან

მინც ცოტათი მაინც თვალს ადევნებს თქვენი პატივცემული „ღროების“ უკანასკნელ ფურცლებს, ვგონებ, ყველასთვის ცხადია, რომ კამპანიამ მზურგეთის კორესპონდენტისამ აღმომჩინა მე ყაბახად (სანიშნოდ), რომელზედაც კოხოვით მოცივა სხვა-და-სხვა კორესპონდენციები.

როდესაც ერთ გავლილ „ღროების“ ნომერში თავ-და-პირველ წავიკითხე შესახებ ჩემსა კორესპონდენციას, სადაც მე სხვა-და-სხვა გამოგონებულ ბრალდებულებებთან, ქურდების ფარველობასაც მწამობდნენ, მსურდა,

ფას სურვილი. ამასობაში თუვა გარეთ გავიდა და დაექანა მეზობლებისკენ; მოსამსახურეებს კი დაეუბრა ბაღისათვის მომზადებულიყვნენ. მეზობლებს უამბო, რომ ჩემის ცდით და ღეთის წყალობით ლიზა და ხორესანი უნდა შერიდნენ და ამის ნიშნად ამდამ ბალი ექნება ლიზას და ხორესანიც იქ არის მოპატიჟებულიო. ამისთვის როგორც ლიზა, ვგრეთვე ხორესანი გთხოვსთ ყველას, ამდამ ლიზასთან მობრძანდეთო.

შველანი დიდს კმაყოფილებით ატყობდნენ, რომ მოვლენ ლიზასთან და ძრიელად ეხარებათ ამ ორი ქალის შერიება. ამის შემდეგ თუვა დაბრუნდება და ნახავს, რომ ლიზა და მეზობლების უფროსი კიდევ იმღევიან. ის ამოიღებს წერილს და აძლევს ლიზას. ამ დროს მეზობლების უფროსსაც ავანდობა, რომ ხორესან-

რომ პასუხი დამეწერა უნდა გასაქარწყლებოდათ; მაგრამ საქმის დაწვრილებით გამოკვლევამ, კორესპონდენტებისა და მათის თავ-მჯდომარის ვინაობის შეტყობამ, კალამი ხელიდგან დამადებინა: მეტი რომ არ ვსტყვა იმათთან ბაასის და პალეტკის განგრძობა მე ხელს არ მაძლევდა, იმისათვის კი-არა, რომ იმათ სტატიებში ისეთი რამ სავანი ყოფილიყო მოყვანილი, რომელიც თავიდან ვერ ამემორებინა და როგორათაც საპონის ქაფი ისე არ გამექრო; არა, იმისთვის რომ კორესპონდენტი, რომელიც მთელი გაზეთის გვერდს ისრე გააჭრელებს, რომ არა თუ ერთი სტრიქონი, არამედ ერთი სიტყვაც არ იქნება მართალი, ის კორესპონდენტი არ არის პასუხის და გამოსარჩილების ღირსია...

პასუხის გაუცემლობის უსასტიკესი სასჯელი იმ ქაფშუტა კორესპონდენტების ავტორებისათვის ამ უკანასკნელ დრომდინე არ მისურვებია; ესეა, რადგან ბ.ბ. კორესპონდენტებმა ვერ დაეტყველეს იმ ვრცელ სიტყვის ფურცელზედ, რომელიც მათ უჭირავთ და თან-და-თან გამოდიან სამზღვრიდგან, იმათ ბავაში ჩასაყენებლად, გინა სხვებრ ვსტყვათ, ასალაგმავათ, მე აღმოვარჩე სხვა ზომა, მივიქეცი შესახებ ორი-სამი კორესპონდენტისა ოფილისის სასამჯელო პალატაში.

მინემ საზოგადოება სუდიის ზასენდინის ანგარიშიდგან დაინახადეს, თუ ვინ არიან აქაური კორესპონდენტები, ამ ორს სიტყვას გწერთ და გთხოვთ მისცეთ ალაგი თქვენი პატივცემული „ღროების“ ერთ მახლობელ ნომერში.

ქალამი იმისთვის კი არ ამიღია, რომ თავი ვავიშარტოლო, ეს ჩემგან ნამეტანი თავის-თავის დამდაბლება იქნებოდა, არამედ იმისათვის, რომ დავანახო „ღროების“ მკითხველ გახსნისადგერიელი უსინდისობა და გა-

თან უნდა წავიდეს და დგება წასასვლელიად.

— სად მიბრძანდებით? ეკითხება თუვა იმას.

— ხორესანს ამდამ ბალი აქვს და იქ გახსნდებით. მიუყვებს ის.

— დაბრძანდით. აი ეს-ეს არის მე მოვიტანე იმისგან წერილი, რომელშიაც ის სთხოვს ლიზას, რომ ამდამ ბალი ვაკეთოთ ლიზამ და სხვა სტუმრებთან ისიც მოვა შესარიგებლათ და ბოდიშის მოსახდელოთ. ბაზარში ენახე და ეს თავის სურვილი მიაშუო. მერე ორივენი ერთად წავედით მეზობლებთან სათხოვრათ, რომ ისინი მოვიდნენ ამდამ ბალზე ლიზასთან. „მე საშინლათ მომწყინდა უ-ლიზოთო მათხრა ხორესანმა, თითქმის ვეღარა ვსძლევ უიმისოთო. გკრძნობ, რომ დანაშაული ვარ მის წინაშე და მოვიგონე, რომ ბალზედ შეურიდე“. მეც, რასაკვირველია, მოვიწონე ეს

ქალბატონმა ამ ბაღისათვის იყიდა ოფილისში მანველოვის მალაზიში ექვს ნაირი ღუბები და ორი დლით წინათ შეუღდა მზადებას იქ წასასვლელიად.

მე ყველა კარგი. მაგრამ ლიზამ რაღა ჰქნას?! ნუ თუ იმან მარტო შორიდგან უნდა უტკიროს ხორესანის ლხინს! არა, ის ამას ვერ მოითმენს; ის ეცდება რამე ნაირად მოშალოს ხორესანის ბალი და ამ ნაირად ხელმეორედ მოუკლას გული... ამ თავის აზრის შესასრულებლად ის იწვევს ჩვენს ტუფას—პირველი ქორიკანა ჩვენს ქალაქში—და ეხვეწება მას ამ საქმეში დახმარებას.

ტუფა შესანიშნავი ქალია ჩვენში! მინ არ იცნობს ჩვენს ტუფას!! ჩვენს ქალაქში არც მოკვდება, არც დაიბადება, არც მოინათლება და არც ჯვარს დაიწერს ვინმე ისე, რომ ტუფა იქ არ გაჩნდეს. მგონი ვგ ორიოდ სიტყვაც კმარა მის გასაცნობათ.

ლიზა, იმას მოგახსენებდით: ტუფა მოწვეულია ლიზასთან; ისინი დასდენენ დიწყეს ფიქრი როგორ უნდა მოიქცნენ, რომ ხორესანს საქმე დაუხლართონ და ჩაუფუშონ ბალი. ჯერ იფიქრეს, თვითონაც ამ დღესვე გაემართათ ბალი, მაგრამ ვგ ნაფიქრი კარგი ვერ გამოდგა, რადგანაც ხორესანმა წინათ მოიპატიჟა ხალხი და მაშასადამე ისინი წინათ იმასთან მივიდოდნენ და მაშინ ხომ ლიზა დამარცხებული დარჩებოდა. ამისათვის ლიზამ ხელმეორედ სთხოვა ტუფას, სხვა რამ მოეფიქრა.

ამ დროს ტუფამ გაიხედა ფანჯარაში და დაინახა მეზობლები, რომლებიც მიდიოდნენ ხორესანთან თავიანთი უფროსით რომელსაც ტუფა ძრიელ ახლო იცნობდა... ტუფამ მაშინვე დაუძახა იმას და სთხოვა, რომ ლიზასთან ორიოდ რამ ემდერა. იმან დიდს კმაყოფილებით აუსრულა ტუ-

მოგონებითი გარემოების მოყვანა აქაური კორრესპონდენტებისა.

ერთი თვეა, რაც აქ ოზურგეთის ქალაქის მახლობლათ ერთი შემთხვევა მოხდა, რომელიც სრულიად უკუღმართად იყო დაწერილი „ოზურგეთში“ № 246. აი რას იწერებოდა კორრესპონდენტი:

„ამ თვის რევს ღამით ორი ყმაწვილი ვაჟი მოუკლავს ამ ქალაქში, ერთი 12-13 წლისა და მეორე 8 წლის; როცა მეორე დილას ადგილობრივი უფროსთან მისულან ამ ამბის შესალოებინებლად, უთქვამს, რომ წუხელი კლებში ბრძანდებოდაო. გვიან იხილა მობრანებაო, ბრძანა, რომ არავინ გასაღვიძოს და სხვა...“

მხლა მე მოვიყვან ნამდვილ საქმის გარემოებას, რომელიდან მკითხველებს შეუძლიან ამკარათ დაინახონ თუ როდენამდე სიმართლის მოამბენი არიან და ყურადღების ღირსნი ზემო მოყვანილი კორრესპონდენტების ავტორები:

10 ნოემბერს შევადამის ოთხ საათზედ სოფლის წინაურადგან მიდიოდნენ სოფელს მკაღაზედ ორი ძმანები პნდრია და ამბაკო ბორგოშინძე, რომელთაც მიქონდათ ძღვენი. იმათ ორ ვერსზედ ოზურგეთის ქალაქიდან შეხვდათ ექვსი ძობულეთლები ავახანი, რომელთაც მოვინდომათ წართმევა ბორგოშინძეებისაგან თათისა დახორაგისა, მაგრამ ბორგოშინძენი არ დამორჩილებოდნენ და ერთს იმათგანს იანდრისა მოეკლა უმთავრესი ავახანი; თავის მხრით ავახანებსაც ერთი ძმა ბორგოშინძე მოეკლათ და მეორე მძიმეთ დაეჭრათ და თავის მოკლული ამხანაგი წაედნენ და გაწვიან მუხრანეთისკენ. როდესაც ერთი საათის შემდეგ შემთხვევისა ეს სექმე მე მოახსენეს, არა მიმხედველმა იმისა, რას მე ძლიერ ავათმყოფობისაგამო მასრის მმარველობა

აზრი და აი ამ ნაირად ბალი აქ იმართება ამაღამ.

— შრა! — ღაძახა მუხრანტების უფროსმა. ბავიკევი და ხორესანს ხელებს დაუკოცნი! ადგება და წასვლას დაპირებს.

— მოითმინეთ, მოითმინეთ! შმაჯობესი იქნება მუხრანტებს რამე ახალი მოამზადებინათ მის შესახვედრათ.

— მართლა, ეგრე სჯობია, — სთქვა მუხრანტების უფროსმა და დაიწყო მხადება ახალი ხმებისა ხორესანის მოსვლისათვის.

ანდრია, ლიზა და ტუფა დიდ ფაცა-ფუცში იყვნენ, რომ ყველა დამხადებული მქონდათ ბალისათვის. ამასობაში სტუმრებიც მოვიდნენ; იმათ იღებდა ანდრია. რამდენიმე ხნის შემდეგ სტუმრებთან გამოვიდა ლიზაც მორთული და მოკაზმული. მკ, რამშვენიერება იყო ის ამ საღამოს! ერთ სტუმართაგანს იმის სიყვარულის ელდა

ჩემს თანაშემწეზედ მიქონდა გადაცემული, ადგილობრივი პრისტავი მოვიწვიე, დარიგება მივეცი [თუ რანაირად უნდა მოქცეულიყო. ბ. პრისტავმა რამოდენიმე მილიციებით იმავე საათში ავახანების კვალს გამოუდგა და პინტრონის უჩასტკაშიდ ჩაზღვდა; მივიდა თუ არა ერთს იქაურს ჯამზე, ისიც იყო, რომ დემარხათ ის მეკდარი ავახანი; თუმცაღა ბ. პრისტავს მოვინდომებია ამოდება და გაშინჯვა, მაგრამ იქ მყოფთ მოლას და სხვებს ნება არ მიეცათ, რადგანაც იქნებოდა შორანის წინაღობევი. შემდეგ ადგილობრივი განყოფილების უფროსს გამოვხანენა ჩინოვნიკი შემწეობის აღმოსაჩენად, მაგრამ მეკდარი სამარიდგან ვერ ამოედენ და საქმე მით გათავებულიყო, რომ მოლას მოწმობა მიეკა თან დასწრებით სხვა პირებისა, რომ დასაფლავებული ის ავახანი, რომელსაც მართებლობა ეძიებს და სახელი და გვარი დანარჩენის ეთხრობია, რომელზედაც საქმე შეადგინა ბ. პრისტავმა და გარდასცა საცა ჯერ იყო, რაზედაც მაშინვე მოხსენდა უფ. ლუბერნიის ნაჩალიკს. მაშასადამე საიდგან უნდა სჩნდეს აქ გამოუკვლევლობა საქმისა, შეუტყობლობა ავახანებთან, ანუ დავიანება, არ ვცი!

დასასრულ ხელ-მეორედ შეურყეველ სურვალს ვაცხადებ, რომ რაც უნდა ცილი დასწვრონ ჩემზედ, მე იმათ პოლეშკაშიდ არ გავყვები, არამედ ჩემი გულს - მოდგინებითი სამსახური იცის ჩემმა უფროსმა ზედამხედველმა. მე მხოლოდ მივიქცევი კანონის მფარველობასა ქვეშე. ხოლო შერიპო მამიებელ ავტორებზედ მე იმ გაცვეთილ ანდაზას მოგახსენებთ, რომელიც დღეს ბავშვებმანც იციან: „ტყუილის მთქმელს ის სარგებლობა მიქვს, რომ მსრთაღსაც აღარ დაუჯერებენო!“ თუ ეს ანდაზა რედაქციასაც სახეში ექნება, ოზურგეთელი კორრესპონდენტების განცა უეცრად... მუხრან სულ ახალ-ახალ ხმება უკრავდა.

ხორესანი ჯერ კიდევ არსად სჩანდა. ლიზა წავიდა მის სახლისკენ; რამოდენჯერმე გაუარ-გამოუარა სახლს და ღიმლით უტქეროდა განათლებულს და გამზადებულს ზალას, რომელშიაც მორთული, სტუმრების ცდაში, დასერიწობდა ხორესანი. როცა ნახა ხორესანის ფუჭი მხადება, დაბრუნდა შინ კიდევ უფრო გახარებული. მუხრანტების უფროსმა დაარია სტუმრები, როგორც კი ხორესანი შემოვიდეს სახლში, ყველამ ხელი წაველოთ და ურას ძახლით მივიყვანოთ ლიზასთან შესარიგებლათო. ხორესანი მინც არსად სჩანდა. ბოლოს თორმეტის ნახევარზე, განგებ დაყენებული ყარაული მარბის და აცხადებს, რომ ხორესანი მოდილა. ძარები იღება და ხორესანი მართლა შემოდის ზალაში... იმისა-

ხილის დროს, მაშინ ეგონებ მეც დახსნილი ექნები ამნაირი უნაყოფო შრომისაგან. —

ოზურგეთის მასრის შეყვრისის თანამდებობის აღმასრულებელი. თ. ა. ღაძახანი. 15 დეკემბრის 1880 წელს. ქ. ოზურგეთი.

რუსეთი

ამ დღეებში უცხო ქვეყნების საქმეთა დეპარტამენტში იქნება სხდომა რუსის დიპლომატიკა იმია თაობაზედ, თუ რა გვარ პოლიტიკას უნდა მიჰყვეს რუსეთი ოსმალეთსა და საბერძნეთს შუა საქმეებში.

მოსკოვში სტუდენტების არეულობის თაობაზედ გავით „страна“-ში დაბეშდილია ვრცელი სტატია, რომელშიაც სხვათა შორის გამოცხადებულია ის აზრი, რომ ეს არეულობა უდროვო დროს არის მოხდენილი.

უცხოეთი

ჟორილი აბბაზი, საბერძნეთის სამხედრო მინისტრს მიუწვევია ნარდათ ამლები ვაჭრები (პოდრიანკები) კონტრაქტის შესაკრავათ, რომ ოსმალეთის სამხედვარზე ჯარისათვის სურსათი და სხვა-და-სხვა ხორავეულობა მოამზადონ.

მუხთარ-ფაშა დანიშნულია უფროს დენერალათ იმ ჯარისა, რომელიც საბერძნეთის სამხედვარზე დგას. ერთი ოსმალური ვაზეთი ამბობს ამაზედ: „იკაცანონ ბერძენმა! მჭვი არ არის, მუხთარ-ფაშა საუკეთესო დენერალია ოსმალეთის ჯარისაო.“

ოსმალეთსა და სპარსეთს შუა-ცული გაწყობილება ჩამოვარდა; გან-

თვის ვილასაც მიუტანია ამბავი, რომ ლიზას აქვს ამაღამ ბალი და ყველა შენი სტუმრები იქ არიანო... როგორც კი ფეხი შემოდგა ხორესანმა ზალაში, წაველეს ხელი და ურას ძახლით მივიყანეს ლიზასთან.

— ძალბატონო ლიზა! უთხრა მუხრანტების უფროსმა ლიზას: — აი ხორესანი სინა ულშია, რომ შენ გაწყენინა და ესლა მუხლ-მოდრეკით გთხოვეს, მიუტევე დანაშაულობა...

— მე ეთხოვ მაგას დანაშაულობის მიტევებას? მე? შეჰყვირა ხორესანმა. მე მაგისთვის კი არა, მისთვის მოველი, რომ ვუთხრა მაგ ძალბატონს, რომ ეგ მაიშენია!

ამის თქმამ ისრე გააკვირვა ხალხი, რომ ხორესანი ცივად გაუშვეს ხელიდან... მუხრანტების უფროსმა მისცა ხელი, ხორესანი მიბრუნდა კარებისაკენ, დაუქნია მუქარის თითი ლიზას და ლანძღვით წავიდა შინ...

საკუთრებით სპარსელებისაგან ისმის ბევრი საჩივრები ოსმალეთზე. სპარსეთის მთავრობა დარწმუნებულია, რომ მურთები, რომელნიც ამჟამად მოსვენებას არ აძლევენ სპარსეთს, სულ ოსმალეთის ჩაგონებით მოქმედებენ, თუმც დახმარებით კი არ ეხმარება ოსმალეთი იმათაო.

საბერძნეთის პირველ მინისტრს ჟუმურდუროსს მიუღია დელეგატი რომში შემდგარ ბერძენის კომიტეტისა, რომელსაც მოუხსენებია იმისთვის, რომ კომიტეტს აქვს სახეში შეადგინოს თავის ნებით მოსურნე იტალიელებისაგან პატარა ჯარი. ამ ჯარის მხრით მოქმედების ნების სათხოვრათ ჩამოვა ათანაში ბარიბალდის სიძე ძაკიო, რომლის ხელქვეითაც იქნება კომიტეტის ჯარი.

ნარკვი

1801 წელში ნემენცურ ენას ეჭირა პირველი ადგილი დანარჩენ მეროპიულ ენებში ამ ენაზედ ლაპარაკობდა 38 მილიონი კაცი. შრანცუზულ ენაზე-34 მილ., ესპანიურზედ-32 მ. რუსულზედ 30 მ. და ინგლისურზედ-22 მი. 1880 წელში დიწყობილება სრულიად შეიცვალა. მხლა პირველი ადგილი უჭირავს ინგლისურ ენას, რომელზედაც ლაპარაკობს 90 მილ. კაცი, მეორე ნემენცურს-66 მილ., მესამე რუსულს, მეოთხე ფრანკულს და მეხუთე ესპანიურ ენას.

პარიჟის მახლობლათ არის ერთი შენობა, რომელშიაც ინახვენ შემდეგ დაბერებულ ცხოველებს: ძროხა-35 წლ., ცხენი-72 წ., ღორი-25 წ., თხა-18 წ., ბატი-37 წ. და ბელურა ჩატი-31 წლისა.

შველასზედ უდიდესი ეკლესია დე-

ლმერთო! რა ზომამდის მიიყვანს კაცს მტრობა!

რამოდენიმე ხნის შემდეგ სტუმრები შინ წავიდნენ და ძრვიელ უკვირდით ვგრეთი ქცევა ხორესნისა..

ამ შემთხვევის შემდეგ ქალაქის თავი და სუქდია კიდევ უფრო გადავიდნენ ერთმანეთს. მეორე დღეს ქალაქის თავმა დაიჭირა სუდიის ბიჭი და სცემა. სულდამაც სამაგიეროთ სცემა ორ კაცს ქალაქის თავისას და შეუთვალა, თვითონ შენ უარეს დღეს დაგაყენებო.

ახლა ჩვენს ქალაქში ცხოვრება ერთ გროშათაც აღარ ღირს. ძალაქი ორ ბანკად გაიყო: „თავოსნებად“ და „მოსამართლონებად“ და არის ამ ორ მოწინააღმდეგეთ შორის ერთი გაუწყვეტილი შური, ლანძღვა, საჩივრები...

რევიზიას მოველით, იქნება იმან გვიშველოს რამე...

საქონლის
მომწოდებელი
(100-174)

და მიწაზე არის წმ. პეტრე-პავლის
ეკლესია რომში, რომელშიაც ეტევა
54,000 სული კაცი. მილანის სო-
ბორში ეტევა 37,000 კაცი, ძელ-
ნის სობორში—30,000 კაცი და
სტამბოლის სოფიას მცხითში ეტევა
23,000 კაცი.

* *

მწიანდელ დროში უფრო ჩქარ-
მოლაპარაკეთ ითვლება ზამბეტა, რომელიც ერთს მინუტში 240 სიტყვას ამბობს. ჩვეულებრივ სიჩქარით კაცს შეუძლიან წარმოსთქვას ერთ მინუტში 170-180 სიტყვა. მაგრამ ზამბეტას ჩქარი ლაპარაკი არაფრით სჩნდება ინგლისელ ლორდის მაკოლდის ლაპარაკთან, რომელიც ერთი მინუტის განმავლობაში ამბობდა 380 სიტყვას; ერთი სტენოგრაფი ვერ ასწრობდა, რომ მისი ნაღაპარაკევი ჩაეწერა.

თფილისის საკურნალო

ავათმეოფეს მიაღებენდილის ცხრა საათიდან ვიდრე ნაშუადღევის შირველსათამდინ.

ორ შასათს: ექიმი გავრანსკი—ქალის ავათმეოფისა, ლისიცკვი — შიგნეულეების ავათმეოფისა, როტინიანცი—ქალისა და უმწვიდეების ავათმეოფისა, ქიუხანისცი—სურვიულ და თვალის ავათმეოფისა, ახაკვი—სურვიების ავათმეოფისა, და შტეპმორსკვი—გენეროულ და კანის ავათმეოფისა.

სამ შასათს: ექ. მინკვიჩი — სირურგიულ ავათმეოფისა, ჟურავლევი—გენეროულ და კანის ავათმეოფისა, ტეისი—თვალისა, ბახოვი—გულისა და შინაგანის ავათმეოფისა, ბახოვი—ბუბისა, ქალისა და უმწვიდეების ავათმეოფისა, ვერმიშვივი—შინაგანის ავათმეოფისა.

ოთხ შასათს: გავრანსკი—ქალის ავათმეოფისა, ლისიცკვი და რუდკოვსკი—შინაგანის ავათმეოფისა, ასტვაცტუროვი—ალისა, შტეპმორსკვი—გენეროულ და კანისა, შომქანსკვი—გულისა.

ხუთ შასათს: ჟურავლევი—ეულისა და გულას ტვივილისა, როტინიანცი—ქალისა და უმწვიდეების ავათმეოფისა, ქიუხანისცი—გენეროულ და სმარდე ასაკების ავათმეოფისა, ვერმიშვივი—ში ავანის ავათმეოფისა.

შასათს: გავრანსკი—ქალის ავათმეოფისა, მინკვიჩი—სირურგიულისა, ლისიცკვი—შიგნეულისა, ბახოვი—ბუბისა, ქალისა და უმწვიდეებისა, ბახოვი—სურვიებისა და შიგნეულეებისა, ასტვაცტუროვი—გენეროულ და კანისა, შტეპმორსკვი—გენეროულ და კანის ავათმეოფისა.

შასათს: ჟურავლევი—გენეროულ და კანის ავათმეოფისა, ტეისი—თვალისა, ბახოვი—გულისა და შიგნეულეებისა და ვერმიშვივი—შიგნეულისა.

ამას გარდა ექიმი ბახოვი მუქთად სწამლავს ღარიბ ავათმეოფეს ოთხ-შასათობით სლანძის 5 საათიდან

9-დამ (სურვიების ქუჩა, ბანდუროვის სასლი)

დოქტორა ჟურავლევი მიიღებს ღარიბ ავათმეოფეს მუდამ დღე სლანძის 6 საათიდან 7-მდინ სამკურნალოშივე.

კბილის ექიმი ბახოვი ავათმეოფეს, ვისაც სამკურნალოდამ ქალადდი ექნება, მუდამ დღე მიიღებს თავის სასლიში (გოლავისის შროსპეკი, ზარათოვის სასლი).

მუდამ დღე, კვირას გარდა, დილის 9 საათიდან 11-მდინ სამკურნალოში ღარიბ ბუბის ავათმეოფი ქალეებისათვის.

ბანსხადებანი

ლონდონის მაღასაშიდ კომერციული ბანკის ქვემოთ: საზამთრო ქუდები 2 მ. კარგები 4 მ. და 50 კ. ბავშვების წონდები, სტაქნები, საჩაეები და სხვ. ძლიან იაფათ ისყიდება. 10—2

მთელი ტანისამოსი ანუ პალტო—15 მანეთად. რევოლვერები—4 მანეთიდან, ხველის კანფეთები გირვანქა 60 კაპ. შინაქინის ღვინო და ხილის მარილი ციებისათვის—1 მან. და 50 კაპ. ხერესი და პორტ-ღვინი—1 მან. 20 კაპ. **ინგლისის მაღასაში.** 10—2

მიღებულია ჩაი, პირველი მოსაველისა, რევოლვერები, საჩაეები, კამფეთები, მურაბები და სხვ. და სხვ. 25 პროცენტით ნაკლებ იყიდება მინამ საღმე სხვაგან — **ინგლისურ მაღასაში არწრუნის გაღვრეიაში.** 12—4

ლონდონის მაღასა

მრეენის მოედანზე № 2, კომერციული ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა ძიახტის და ჩინეთის პირველი მოწვეის ჩაის გასაყიდველად და ასაუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რევოლვერებისა, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფოდნოსი) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე, ჭიქების, შოკოლადის, კაკოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებელის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შროთვი წინდების, ჩულქების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ... (100—6)

ტფილისში

ზავერლოვის გა-ზეათის სააგენტო

(ბოლოვისის პროსპექტი, ალექსანდროვის ბაღთან, შავერლოვის პავილიონში.)

დაიწყო ხელის-მოწერის დრო 1881 წლისათვის
შველა დრო-გამოშვებითი გამოცე-

მაებზე რედაქციისგან გამოცხადებულ ფასებით: ადგილობრივზე, რუსულზე და სამხლერ—გარეთისაზე.

ბ.ბ. ქალაქ გარეშე მცხოვრებელთ ამ აღრესით უნდა ინებონ მომართვა: **Въ Тифлисъ, въ газетное агентство В. Шавердова.** 25—23

წარმატებაში უპითმისი არა არის-რა, ამხედ შეიძლება დარწმუნდეს ყველა ინგლისის მაღასაში, არწრუნის გაღვრეიაში, სადაც მიღებულია დიდძალი ჩაი 1 მოკრებისა, შოკოლადი, კაკო ჭრეისა და სხვა საქონელი: ქინის ღვინო და ხილის მარილი ციებისათვის; ხველების კანფეთები და სხვ. აგრეთვე დანა-ჩანგალი, ახალის სისტემის თოფები და სხვ. 15—10

უპითმით

რადგან ინგლისის მაღასა სასმელაეულით გაჭრობას თავს ანებებს, ამის გამო ახლა ისყიდება: პირველის სორტის 3 წლის ხერესი და პორტუგინი ბოთლი 1 მან. და 50 კაპ., ძალიან კარგი 1 მან. და 20 კაპ., საუკეთესო კონიაკი—2 მან. იქვე ისყიდება 5,000 ფანდოსი და გასაღებები 8 კაპ., ინგლისის რევოლვერი 4 მანეთიდან 35 მანეთამდინ, საუკეთესო ტარიელკები 2 მან. დუქინი, პალტო და მთელი ტანისამოსი 15 მან. და სხვ. 10—9

კატენტიანი უჩოტაები

თმებისათვის 1 მ. 50-დან და ცხენებისათვის 1 მ. 75-დან; ყვავილები სახუნავებით 2 მანეთიდან; საშპეგე 30 კაპ.; რუშკები 5 კაპ.-დან; ფიდტრები (წელის დასაწმენდი) 3 მ-დან და გვადრები 1 მან-დან; თუფები 2 მ-დან ინიდუჯ; შოკოლადის კანფეთები 20 კაპ-დან თითო ერთი და სხვ. **ინგლისურს მაღასაში.** (100—68)

ინგლისის მაღასა

Maison de confiance

შეადრეთ ხვენი ნაი—1 მ. 10 კ. მოსკოვის ნაი—1 მ. 40კ
— — —1—20 — — —1—60
— — —1—40 — — —1—80
— — —1—60 — — —2—
— — —1—80 — — —2—50
საუკეთესო—2— „ — — —3— „
იქვე ისყიდება სხვა საქონელიც: თოფები, რევოლვერები, კრაოტები, ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დანები, კოვხები, ტაშტები, კალმები, ქალადი, შოკოლადი, კაკო, კანფეთები, მურამები, მაგნეზია, უნაგირები, კლეიონკა, წინდები—კაცისა და ქალის, ხელ-სახოცები, მაკინტოშინ კალენკარი—სულ ყველაფერი 25-დან 50 პროცენტით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რომელსამე მაღასაში. შინც ქალაქს გარედამ 25 მანეთი-

დამ 1000 მანეთამდინ. საქონელი მოწერს, გასაგზავნს არაფრისა იხდის. (100-174)

შენიშვნა

რადგან მთელს ქვეყანაში გამომჩენილი და მიღებული წამალი. თმის გასამაგრებელი

მაკ - მანტერი

ერთობ ბევრი ისყიდება, ამის გამო ინგლისის მაღასაში ეს წამალი ეს. 2 მანეთად ღირს. (100—86)

ინგლისის მაღასაში

თქონის
საგანები
საქონელი
საქონელი
საქონელი

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს ამღვებს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე ისყიდება ქინის შამადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სწოტეპია თავის ტვივილის მოსასპობლად, ტუბ-ღვტის საშანი, დუხები და სხვ. (150—21)

თფილისის მკვლ-მოკვლ საზოგადოების ზრისა და კერვის

სკოლაში

იღებენ საკერავს დასაქრელად, დასანიშნად და შესაკერავად საქალებო სხვა-და-სხვა ტანსაცმელებს; იქვე აღებული ზომით ამზადებენ სხვა-და-სხვა მოდის ფასონების თარგებს (ვიკრიკებს) ძალიან ხელ-მისაცემ ფასად. შისაც კრისა და დასანიშნის (სმეტკა) შესწავლა სურს უახლესს მეთოდით სკოლაში ხაზვითა, იმას საგანგებოთ დანიშნულ დროზედ ასწავლიან ამ მეთოდს. შულის სრული შემოსავალი სკოლის გასაუმჯობესებლად გადიდება. დაწერილებითი ამბავი შეიტყობა სკოლაში არსენალის ქუჩაზე, სახლი № 33. (3—3)

მოზრძანდით **ლონდონის მაღასაში**, კომერცკი ბანკის ქვემოთ; ნახაეთ იქ ბევრ ისეთს რამეებს, რომელიც ამ უქმეებში საჩუქრებათ გამოგადგებათ: კამფეთები, მურაბა და სხვ. რამეები. 12—3